

Jákup Danielsen, formaður í Starvsmannafelagnum í Tinganesi:

-Vit undirskriva ongan sáttmála við landsstýrið

-uttan at tað er avtalað og greitt stendur skrivað, hvussu lønarniðurskurðurin verður tikin av aftur og nær segði formaðurin í Starvsmannafelagnum, Jákup Danielsen m.a. í røðu síni í Tinganesi leygardagin. Vit prenta røðu hansara:

I dag er fyrsti apríl og eitt felag afturat er komið upp í verkfallið, sum fyrri hini feløgini hevur vart í tiggju dagar.

Óg hendan fyrsta apríl kunnu vit staðfesta, at landsstýrið sendi fakfeløgini apríl í februar 1993, tá tey gjørdu avtalu um lønarniðurskurð.

Løgmaður sigur seg onga skrivliga avtalu finna í Tinganesi um, at lønirnar skuldu fara uppáttur. Marita Petersen er nú komin Edmundi Joensen til hjálpar og sigur, at honum nýtist ikki at leita eftir avtaluni, tí hon var ikki gjørd og finst ikki.

Tað er eitt annað, sum eftir øllum at døma heldur ikki finst í Tinganesi. Óg tað er virðing fyrri tí álitisgrundarlagi, sum avtalan um lønarniðurskurðin byggir á.

Men tað eru onnur enn fakfeløgini, ið hava roynt hetta at gera avtalur við landsstýrið, sum tað so hevur runnið undan, áðrenn blekkið er tarnað á pappirinum.

Hvør minnst ikki avtaluna millum landsstýrið og donsku stjórnina um, at inn-

tøktryggin hjá fiskimonnum skuldi skerjast og ein fúkandi óðan Óla Jacobsen, sum kláraði at halda dampinum uppi, inntil hann við hjálp frá lønmóttakarunum kom á ting og fekk sett Poul Nyrup Rasmussen upp á pláss og avtaluna um inn-tøktrygginna úr gildi.

Er tað ov mikið kravt av Óla Jacobsen, sum landsstýrismanni, politikara og fakfelagsmanni, at hann, sum læt seg velja uppá at vilja fremja politiskt reinføri í Tinganesi, syrgir fyrri, at kravið um reinføri røkkur til onnur enn limirnar í Fiskimannafelagnum. Tey vóru illa viðfarnir, og sigurin yvir gamla landsstýrinum og Nyrup teimum væl untur. Men vælsignaði Óli, vind tvøguna enn einaferð og skrubba teimum har úti um ryggin, til lúturin hevur bitið á allastøðni – eisini á lønardeildini.

Tí um ein mánað er l. mai og tá er ikki óvanligt at siggja fakfelagsleiðarar á røðarapallum og hoyra teir geva – ikki bert arbeiðsgevarum men eisini politikarum av grovfilni fyrri vanstýrið og brotin lyfti.

I mai nyttar tað bara ikki Óla og Ingeborg at siga tei um politikararnar. Nú eitur tað vit, og tit fara at verða vígað á somu vekt, sum tit sjálvi hava brúkt – verið vís í tí.

Tað snýr seg ikki um at leita og finna skrivligar avtalur um at lønirnar skuldu hækka aftur. Tað snýr seg um at partarnir vita hvat teir gera, tá teir gera tað.

Tað var tí, at tað fyrri fakfeløgini var umráðandi, tá lønarniðurskurðurin var framdur, at gera eina serliga avtalu, sum ikki ávirkaði sjálvan sáttmálan, júst fyrri at staðfesta, at her var talan um heilt serligar umstøður, sum skuldu liggja uttan fyrri sáttmálan í avmarkaða tíð. Tað framgongur eisini týðuliga av teirri avtalu, ið gjørd varð og lógini um lønarsteðg, ið seinni varð framd.

Fyrstu áværingina um at feløgini høvdu gjørt avtalu við ein mótpart, ið ikki var at líta á, var tá Starvsmannafelagið beint eftir undirskrivningina noyðst at draga landsstýrið í Gerðarætt fyrri at fáa tað, sum avtala varð. Starvsmannafelagið fekk viðhald. Tað var positivt, men tað negativa var henda kenslan av at hava gjørt nakað spinnandi galið. Landsstýrið royndi skiliga alt fyrri eitt at ganga frá avtaluni, ið gjørd var.

So vit skilja væl, at tey í Tinganesi siga seg ikki hava undirskrivað nakra avtalu um, at lønarniðurskurðurin var fyrribils. Tað er nóg væl at tey ikki eisini pástanda, at sjálv avtalan ongantíð hevur verið til. Tey hava nevniliga frá fyrsta degi boyt og togt hana, við tí í huga at fáa avtaluna um lønarniðurskurð at siggja øðrvísi út, enn hon varð gjørd.

Tað hevur eydnast landsstýrinum so væl, at semingsmennir eisini hava latið seg lumpað. Tað bar semingsuppskotið boð um.

Alt hetta er endað í einum verkfalli, ið nú hevur vart í tiggju dagar. Endin á tí, sum byrjaði, tá Marita Petersen, lögmaður á vár í 1993, røsti fakfeløgnum fyrri at hava víst stórt forstálsi.

Stórt forstálsi fyrri støðuni, sum landsstýrið var komið í eftir at hava verið í Danmark 6. oktober 1992,

og har ornað fyrsta Sjóvinnubankahúsagangin, givið okkum upp til danir og á Christiansborg fingið boð um at skerja útreiðslurnar og undirskotið á figgjarlógini.

Heimafturkomnir av hesi fyrstu danmarkarferðini varð byrðan av vanstýringini lögð á tey alment løntu. Tey skuldu revsast við 8,5 prosentum í lønarniðurskurði umframt at fáa av sama skatta- og avgjaldkoyrli, ið alt Føroya fólk hevur venað seg undir síðani.

Fakfeløgini vóru so býtt at lata seg fanga í hesi fyrstu avtalunernuni, ið danir lögdu fyrri landsstýrið. Lønarniðurskurðurin var jú eitt beinleiðis úrslit av fyrstu avtaluni við danir.

Óli Jacobsen var ikki so býttur. Tá inntøktryggin hjá fiskimonnum varð drigin upp í avtalurnar millum landsstýrið og donsku stjórnina, lameteraði hann so, at hann varð borin inn á ting og út í Tinganes, har hann nú situr og umsitur avtalurnar við danir, ikki tann avtalupartin, sum hann sjálvur slapp undan, men tann, sum hini fakfeløgini hava noyðst at drigist við, tí tey vóru lagaligari enn hann.

Men tað er slutt – og hjálp okkum nú, Óli Jacobsen. Tá tú kláraði at annullera tann partin av taluni við danir, ið viðvíkti tær, so klárar tú saktans at fáa bilbugt við okkara eisini. Revsa okkum ikki fyrri at vit vóru lagaligari við landsstýrið tá enn tú, og lótu okkum lønarniðurskurð lynda.

Fakfeløgini hava ikki bert sagt sáttmálan við landsstýrið upp, men vit hava eisini sagt avtaluna við danir upp, sum noyðdi lønarniðurskurðin niður yvir okkum. Vit vilja hava lønina aftur, sum landsstýrið og danska stjórnin hava snýtt okkum fyrri síðani 1. februar 1993.

Landsstýrið virdi ikki fakfeløgini og sáttmálar-nar, sum framvegis vóru í gildi tá, men fekk lögtingið at samtykkja eina figgjarlóg, sum tók grundarlagið undan teimum. Hevði Óli

Jacobsen nakað at vera óður um vegna fiskimenn, so skilir hann, at onnur fakfeløg tó fingi somu viðferð, sum hansara egna fekk seinni.

Henda gerðin hjá landsstýrinum – við figgjarlógini at taka grundarlagið undan avtalum, ið ikki vóru farnar úr gildi – hon kann ikki for-svarast og var so grov, at tað kann ikki sigast við orðum.

Líka síðani 6. oktober 1992 hevur verið tosað um, at føroyingar eru vorðir snýttir. Óg prógvini um tað hava sum grovur heglingur pískað okkum í andlit, ikki minst eftir at landsstýrið góðkendi partabævaumbýtið í bankunum. Síðani er allur hesin rotinskapurin avdúkaður, sum Bjørn Westh nú var komin til Føroya at royna at yvirtala føroyingar um at leggja lok á.

Bankamálið er partur av hesum sama niðurtúri, sum byrjaði 6. oktober 1992 og sum helt fram við lønarniðurskurðinum og í avtaluni um at skerja minstuløn-

ina. Men Óli Jacobsen vildi ikki spæla við og tað vilja vit heldur ikki. Ikki longur.

Líka síðani 6. oktober hevur stríð verið um, hvør hevur kravt hvat í avtalunum millum føroyinga og danir. Onkur av politikarunum hava enn tá mist minnið og siga seg ikki vita, hvør hevur kravt hvat og hví. Tað ber ikki bert stríðið um inn-tøktrygginna boð um, men eisini fleiri onnur mál í avtalunum.

So eini er at siga til, at Marita Petersen sigur seg ikki minnst, at hon hevur gjørt avtalu um, at lønarniðurskurðurin var fyrribils.

Men vit minnst, at lønarniðurskurðurin skuldi vera fyrribils og vit minnst eisini, hví hann varð settur í verk. Tað var eftir kravi frá dómum, sum vildu hava eina skerda figgjarlóg afturfyrri at bjarga bankunum.

Men nú fleiri og fleiri seta spurnartekin við hesar bankabjargingar, og seta

Jákup Danielsen, formaður í Starvsmannafelagnum, var ein av røðarunum

Eingin inni

300-400 fólk luttóku í kravgonguni hjá fekløgnum í verkfalli út í Tinganes leygardagin

Leygarmorgunin klokkan tiggju høvdu feløgini í verkfalli fund á Vaglinum, og tey fóru síðan kravgongu út í Tinganes fyrri at gera vart seg krøvini, tey hava sett landsstýrinum.

Í Tinganesi vóru røður hildnar, men har vóru ikki onnur enn verkfals-fólkini sjlvi at lurta. Landsstýrið hevði fingið boð um kravgonguna og

hevði eisini fingið lovað talutið, um tey ynsktu tað. Men eingin teirra var í Tinganesi henda morgunin.

Fakfeløgini siga, at Óli Jacobsen, landsstýrismáður, eina løtu var á Vaglinum, men so sást einki meira til hansara.

Sagt verður, at millum 300 og 400 fólk vóru við í kravgonguni.

Vit prenta her røðurnar, sum tey trý, Jákup Danielsen, Hildur Patursson og Poul Geert Hansen hildu á fundinum

Eingin var heima í Tinganesi